

OBSERVAȚIILE ȘI RECOMANDĂRILE APADOR-CH CU PRIVIRE LA PROIECTUL DE LEGE PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA LEGII NR. 360/2002 PRIVIND STATUTUL POLIȚISTULUI

Un grup de 4 parlamentari PSD a întocmit un proiect de lege care prevede modificări ale statutului polițistului, proiect înregistrat la Senat, biroul permanent, cu nr. 212 din 28 aprilie 2020.

Cu privire la acest proiect, APADOR-CH formulează următoarele observații și recomandări:

1. APADOR-CH consideră că **sunt necesare măsurile prevăzute în proiect care se referă la drepturile bănești și la sprijinul financiar** care trebuie acordate polițiștilor (de exemplu, compensațiile pentru plata chiriei). Statul trebuie să creeze condiții, inclusiv de natură financiară, pentru ca activitatea polițiștilor să se desfășoare în bune condiții.

2. APADOR-CH solicită **eliminarea punctelor 2 și 3 din proiectul de lege**, care se referă la modificarea art. 2 al. 2 și introducerea unui nou alineat, 3, la același articol din Legea 360/2002 privind statutul polițistului. În esență, acestei noi prevederi vor să introducă în statutul polițistului „*prezumția de legalitate*” a activității polițistului și să limiteze la martori și înscrisuri (acte) dovezile care pot fi aduse în cazurile în care se reclamă încălcări ale legii comise de polițiști.

Motivele pentru care APADOR-CH solicită eliminarea acestor texte vizează 3 aspecte:

A. Prevederea expresă în statut că activitatea polițistului se bucură de „*prezumția de legalitate*” este superfluă, deoarece principiul legalității operează oricum, în orice domeniu de activitate, ca o consecință practică a existenței a două principii consacrate în legislație: principiul că buna-credință este prezumată (prevăzut pentru domeniul civil) și principiul prezumției de nevinovăție (prevăzut pentru domeniul penal). În prezent, nici în circuitul civil și nici în materie penală, un act sau o activitate nu sunt prezumate ca ilegale, ci ca legale, tocmai ca urmare a existenței celor 2 principii menționate mai sus.

B. Este complet inexplicabilă **limitarea probelor pentru răsturnarea prezumției de legalitate, la martori și înscrisuri**, ceea ce înseamnă excluderea, printre altele, a probelor audio-video și a fotografiilor, deși, în practică, tocmai acestea sunt cele mai frecvente probe în astfel de situații. Este de notorietate că toate sesizările publice privind pretinse abuzuri ale poliției au fost făcute în baza unor înregistrări video.

Deci, probele pentru răsturnarea acestei prezumții nu ar trebui limitate, ar trebui prevăzut că este admis orice mijloc de probă prevăzut de lege, respectiv de cele 2 coduri de procedură: penală și civilă.

În acest sens, APADOR-CH a propus deja și își reiterează propunerea ca polițiștii implicați în activități operative/de teren (ordine publică, circulație, intervenții etc.) să fie dotați cu **camere de corp** („*body camera*”). Astfel vor exista probe video complete și obiective în legătură cu posibilele incidente ce pot surveni.

De aceea, pe lângă eliminarea textelor menționate mai sus, APADOR-CH solicită introducerea unui nou articol în Legea 360/2002 care să prevadă obligativitatea dotării acelor categorii de polițiști cu camere de corp, completată de obligațiile de a purta și de a activa acele camere în timpul acțiunilor întreprinse.

C. În cazul *persoanelor aflate în custodia poliției* (conduse administrativ la secție, reținute, arestate), CEDO a stabilit un regim special al sarcinii probei, denumit „*partajarea sarcinii probei*” (sau „*inversarea sarcinii probei*”) în sensul că persoana aflată în custodia poliției care reclamă rele tratamente nu trebuie să facă în mod complet și exclusiv dovada acestora, ci doar să prezinte elemente sau indicii credibile în sensul afirmațiilor sale. În acest caz, Guvernului (poliției) îi revine sarcina să ofere o explicație plauzibilă în ceea ce privește cauzele unor asemenea vătămări și să producă probe care să demonstreze fapte de natură să pună sub semnul întrebării afirmațiile victimei. Atunci când afirmațiile victimei sunt însoțite și de acte medicale, această obligație a statului este cu atât mai serioasă și mai substanțială. Curtea a precizat că trebuie avută în vedere obligația autorităților de a răspunde pentru persoanele aflate sub supravegherea lor (a se vedea, de exemplu, hotărârea CEDO în cauza *Bursuc c. România*, par.80).

Deci, obligarea unei persoane de a dovedi doar cu martori și înscrisuri existența unor pretinse abuzuri ale poliției este în contradicție evidentă cu jurisprudența CEDO.

3. APADOR-CH solicită corectarea actualelor prevederi din Legea 360/2002, care fac, practic, imposibilă aplicarea legii avertizorilor de integritate în cadrul poliției. Astfel, potrivit actualei Legi 360/2002 (statutul polițistului), dezvăluirile făcute de un polițist, de exemplu, presei, cu privire la încălcări ale legii ale deontologiei profesionale sau ale principiilor buneii administrării, eficienței, eficacității, economicității și transparenței comise în cadrul poliției sunt anchetate și sancționate ca abateri disciplinare. De regulă, sancțiunea disciplinară este aplicată pentru abaterea prev. de art. 42 lit. d din statut, constând în „*compromiterea, prin activitatea sa publică ori privată, a prestigiului funcției sau al instituției din care face parte.*”

Aceste sancțiuni disciplinare sunt aplicate deși Legea 571/2004 privind protecția avertizorilor în interes public prevede, printre altele, că avertizorii de bună-credință nu pot fi sancționați pentru avertizările făcute cu bună-credință și că instituțiile publice trebuie să-și revizuiască reglementările pentru a nu mai împiedica angajații să formuleze avertizări în interes public.

De aceea, APADOR-CH solicită introducerea unui nou alineat, (2), la art. 56 din Legea 360/2002, care să prevadă că polițiștii nu pot fi sancționați disciplinar pentru avertizările în interes public, pe care le fac cu bună-credință:

„(2) Polițistul care, cu bună-credință, face avertizări în interes public, conform Legii nr. 571/2004, este absolvit de orice răspundere pentru aceste avertizări.”